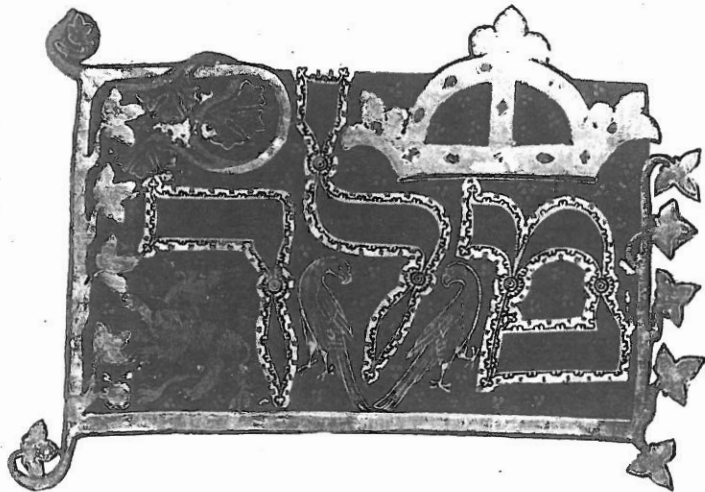

פתח דבר

קובץ המאמרים המוגש בזאת לקורא הינו פרי הביכורים של "המרכז להוראת האגדה" ב"מכללת אפרתה". ציפייתנו ותקוותנו כי קובץ זה ימצא את מקומו בין הבטאוניים השונים העוסקים בענייני יהדות וחינוך, יעלה את קרנה של אגדת חז"ל ויסייע בפרשנותה ובהוראתה. המאמרים עוסקים במגוון דרכים ושיטות להערכת אגדות חז"ל ובהיבטים שונים לבחינתן, אך המכנה המשותף לכולם הוא החתירה לבירור הפן הערכי והחינוכי.

שם הבטאון 'דרך אגדה' נגזר מתפיסתנו כי לימוד אגדת חז"ל משול כהליכה בדרך פרשנית, ספרותית, רעיונית ודתית. מי ייתן כי בטאונו יתקבל כאחת מאבני הדרך! לא נסתיר כי דמיון השם 'דרך אגדה' לשמו של ספרו החשוב של יצחק היינמן ז"ל – 'דרכי האגדה', לא נעלם מנגד עינינו. יהא בשמו זה של בטאונו גם משום הנצחה לחוקר הדגול, שעשה כה הרבה להעמדת האגדה כתחום דעת בעל שיטה וכללים.

- לפתח תוכניות לימודים עצמאיות הקשורות באגדה, וביצירת משאבי למידה הקשורים בכך.
3. מחקר: המרכז יוזם מחקר של דרכי הוראת האגדה בעבר ובהווה במגמה לחשוף את הבעיות בהוראה ולפעול לשיפורה.
 4. ריכוז חומרי למידה: המרכז מגבש מרכזייה פדגוגית וספריה להוראת האגדה שתעמוד לרשות המתעניינים בציבור המורים.
 5. ימי עיון: המרכז יוזם מפגשים בין מורים ומדריכים כדי לדון בצוותא בבעיות משותפות ולהכיר איש את פתרונות רעהו.

המרכז להוראת האגדה מנוהל על ידי מנחם כ"ץ וישראל ורוזנסון, ומסתייע במועצה מלווה, שהיא גם וועדת המערכת של הבטאון.

כתובת המרכז: מכללת אפרתה, רח' בן יפונה 17, ירושלים.

המרכז להוראת האגדה – מכללת אפרתה

תלמידים בחינוך הממלכתי-דתי נפגשים תדיר עם נושאים שונים בעולמה של אגדת חז"ל. המפגש מתקיים ברוב מסגרות הלימודים, בחלק גדול ממקצועות היהדות ומקצועות נלווים, ובכל הגילים, כבר מהשלבים המוקדמים בגיל-הרך.

למותר לציין עד כמה רחוקה שפתנו המודרנית, המופשטת במידה רבה, מהשפה הציורית והמוחשית שבה הביעו חז"ל את רעיונותיהם. זהו הרקע לקושי מרכזי בהבנת שפת האגדה והמדרש של חז"ל. לא זו בלבד, גם עולמם היומיומי של חז"ל רחוק מאוד מאיתנו ומבלי להכירו קשה מאוד להבין את הרקע להיווצרות האגדות, ובכך נוסף קושי על קושי. קושי מסוג אחר קשור ליחס המסורתי לאגדות חז"ל. יחס זה מורכב ומגוון מאוד, כשיש המקבלים אותן כפשוטן מבלי לעמוד על הסמליות הגלומה בהן, ויש הנוטים לראותן כעניין משני בהשוואה לעיסוק בהלכה.

מול קשיים אלו המפריעים לעיסוק שיטתי ומסודר באגדה, מודעים הכול לחשיבותן הגדולה של האגדות ככלי כמעט יחיד להבעת רעיונותיהם והשקפותיהם של חז"ל. התחושה העומדת ביסוד היוזמה להקמת המרכז להוראת האגדה היא כי חרף המודעות לחשיבותה של האגדה אין מסורת הוראה מסודרת בנידון, וזקוקים לדרכי הוראה ומשאבי למידה. לא אחת, מגיעים הדברים למצב של 'איש הישר בעיניו יעשה' בכל הקשור לבחירת החומר האגדי ולשיטות הוראתו, עד שנדמה לעתים כי הנזק בהוראת האגדה גדול מהתועלת.

במכללת אפרתה התגבש במשך השנים צוות המתעניין ועוסק בנושא. אך טבעי הוא שכהמשך לפעילות זו החלטנו להקים בימה שתטפל בבעיות שהועלו לעיל בצורה עקבית לאורך זמן.

המרכז להוראת האגדה במכללת אפרתה עוסק בפעולות הבאות:

1. ביטאון: הביטאון לענייני האגדה והוראתה 'דרך אגדה'.
2. תוכניות לימודים ומשאבי למידה: המרכז מסייע לבתי ספר